

УДК 005.8

Данченко О.Б.

д.т.н., доцент, ЧДТУ, м. Черкаси

Рибалко І.В.

Університет «КРОК», м. Київ

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ У ТВОРЧІЙ СФЕРІ

Сьогодні у світовій практиці, а також в Україні зокрема, швидкого темпу набуває впровадження методології проєктного підходу, який дає змогу віднайти нові шляхи для забезпечення ефективної діяльності підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності в динамічних умовах ринку. Традиційними та звичними сферами для проєктного підходу є ІТ, промисловість, будівництво, сфера виробництва, ЗМІ, бізнес, а також наукова та соціальна сфери. Застосування методології управління проєктами відображено у наукових працях наступних авторів: Губко М. В., Бушуєв С. Д., Бушуєва Н. С., Морозов В. В., Тарасюк Г.М. та багато інших науковців.

Проте увага щодо застосування проєктного менеджменту у творчій сфері була приділена відносно нещодавно, в 90 роках ХХ століття. Та окреме ґрунтовне дослідження творчої сфери почалося значно раніше, десь з другої половини минулого століття. Але враховуючи розвиток та успішність застосування проєктного підходу взагалі, розгляд творчих заходів, як окремих проєктів, та аналіз сучасного стану застосування проєктного підходу до управління діяльністю в творчій сфері, залишає ще багато актуальних питань щодо впровадження даного підходу. Наприклад, розробці ключових питань менеджменту в культурній сфері приділяли увагу Галуцький Г. М., Жарков А. Д., Рудич Л. І., Міхєєва Н. А., Чижиков В. М. та інші [4].

Кожна реалізована ідея починається з плану, завдяки якому вона була втілена в життя. А кожна ідея – це задум та необхідні засоби його реалізації з

метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату. Це повністю співпадає з визначенням проєкту, який надає, наприклад, стандарт РМВоК [1]: «Проєкт – це тимчасова діяльність, спрямована на створення унікального продукту, послуги або результату». Тож, спираючись на дане визначення, маємо припущення, що творча сфера – не є виключенням і кожний окремий творчий захід можна розглядати, як окремий проєкт, що відповідає всім його характеристикам. А саме:

- тимчасовість (Temporary) – обмеженість у часі (тобто наявність певних дат початку та завершення проєкту);
- унікальність (Unique) продукту (тобто в таких умовах проєкт створюється вперше);
- послідовна розробка (Progressive Elaboration) специфікацій проєкту та продукту (тобто покрокова розробка та поступове просування, уточнення);
- обмеження ресурсів (тобто будь-який проєкт реалізується з обмеженням фінансових, трудових, матеріальних та інших ресурсів);
- цілепокладання (тобто будь-який проєкт має кінцеву, конкретну та чітко сформульовану ціль).

Крім цього, з початком застосування терміну «проєкт» до заходів творчої діяльності, було потрібно чітко дати визначення саме творчого проєкту, або арт-проєкту:

- арт-проєкт розуміється нами з позиції розширення рамок організованого заходу та визначається як структурна форма культурної комунікації, заснована на системній організації, яка має конкретні цілі, задачі та ресурси [2].

- арт-проєкт – це завершений цикл художньої діяльності, що спрямований на створення оригінального художнього твору в умовах обмеженого часу та ресурсів [3].

Але, не зважаючи на те, що творчий захід повністю відповідає характеристикам проєкту, при використанні методики проєктного підходу, обов'язково мають бути враховані специфічні риси, характерні тільки для творчої діяльності. Наприклад, проведення деяких заходів відбувається

виключно завдяки ентузіазму окремих працівників, без додаткової оплати за організацію. Або, в наслідок недостатнього фінансування, деякі роботи виконуються за рахунок ініціатора проєкту. Часто відбувається непорозуміння між основними учасниками проєкту: керівництвом закладу, яке є найчастіше замовником, організатором проєкту (якого в звичайних проєктах називають проєктним менеджером) та виконавцями. Сутність конфлікту інтересів полягає в тому, що керівництво закладу може буди дещо формальним і ставити за пріоритети строки та рамки бюджету вище, ніж поведінку творчої особистості, яка є найголовнішим чинником як успішності проєкту, так і взагалі можливості його реалізації. Це призводить до негативних наслідків у вигляді перенесення дати проведення заходу, перевищення бюджету на матеріали для робіт (якщо це має бути виставка, ярмарка чи конкурс), та незадовільна якість отриманого продукту чи проведення самого заходу [4].

Останній чинник – незадовільна якість має 2 складові: незадовільна якість для керівництва (замовника) та організатора проєкту і незадовільна якість для самого митця. Вимір задоволеності своїм витвором – це суто суб'єктивна оцінка самого митця, яка залежить від настрою, якості матеріалів, впливу зовнішніх факторів, внутрішній стан, події в країні, колективі, сім'ї, тощо. І саме суб'єктивність сприйняття продукту творчого проєкту митцем становить високий ступінь ризику, що робота може бути завершена по факту та цілком відповідати умовам творчого заходу, але знищена автором через особисту незадоволеність.

Сьогодні світ звернув увагу на надзвичайно важливий показник – цінність проєкту та його результату. Найбільш глибоко поняття цінності розкриває японська система управління проєктами та програмами підприємств (P2M). Цінність творчого проєкту передбачається визначенням для керівника проєкту у чому полягають істотні цінності для замовника та споживача. Але, зважаючи на вразливість творчих особистостей, їх упередженість до власної роботи, важливо враховувати цінність створення продукту проєкту також і для виконавців (команди проєкту) або митців чи творчих людей, які створюють цей

продукт. Бо у разі реалізації творчих проєктів керівнику доведеться працювати не з командою конструкторів чи інженерами, які керуються логікою та фактами, а з творчими людьми (художні керівники, вчителі, дизайнери, письменники, музиканти, художники та інші), які більш зорові та інтуїтивні. І це ще раз підтверджує та акцентує увагу на специфіці творчих проєктів – особливу вимогу до виконавця, як до ресурсу проєкту.

У середовищі творчих людей треба чітко усвідомлювати їх відмінності у емоційному плані. Рівень емоцій у творчих проєктах набагато вищий, ніж у технічних. Співчуття, розуміння та підтримка завжди будуть балансувати з вимогливістю, наполегливістю та категоричністю у дотриманні чітких критеріїв до виконання задач, використання виділеного бюджету та графіку проєкту. І тому детальний розгляд специфічних особливостей творчих проєктів дає підставу стверджувати, що використання методології управління проєктами без адаптування її під ці особливості може призвести до негативних наслідків ще на етапі планування та організації творчого заходу. Тож, спираючись на роботи науковців та власний досвід автора статті, можна впевнено сказати, що багато питань невизначеності в управлінні творчими проєктами потребують більш глибокого вивчення.

Список використаних джерел:

1. Руководство к Своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК®). – Шестое издание. Project Management Institute, Inc. 2017 – 695 с.
2. Дыганова Е.А. Савельева Н.С. Современные подходы в сфере менеджмента арт-проектов // Искусство и художественное образование в контексте межкультурного взаимодействия [69] Материалы V Международной научно-практической конференции (Казань, 16 ноября 2016 г.) – Казань, 2016. – С. 302-307.
3. Бас Д. В. Арт-проекти, їх особливості та визначення / Д. В. Бас // Вісник Черкаського державного технологічного університету. Серія: Технічні науки. - № 3, 2016. - С. 57-62.
4. Алькема В.Г. Сучасні підходи до управління командою проєктів в творчій сфері / Рибалко І.В., Алькема В.Г. // «Професійний менеджмент у сучасних умовах розвитку ринку» : Матеріали доповідей VIII науково-практичної конференції з міжнародною участю (1 листопада 2019 р.). – Х. : Монограф. – 2019. – 331с., с. 230-232